

2413

1. Obiekt **Założenie pałacowe:**

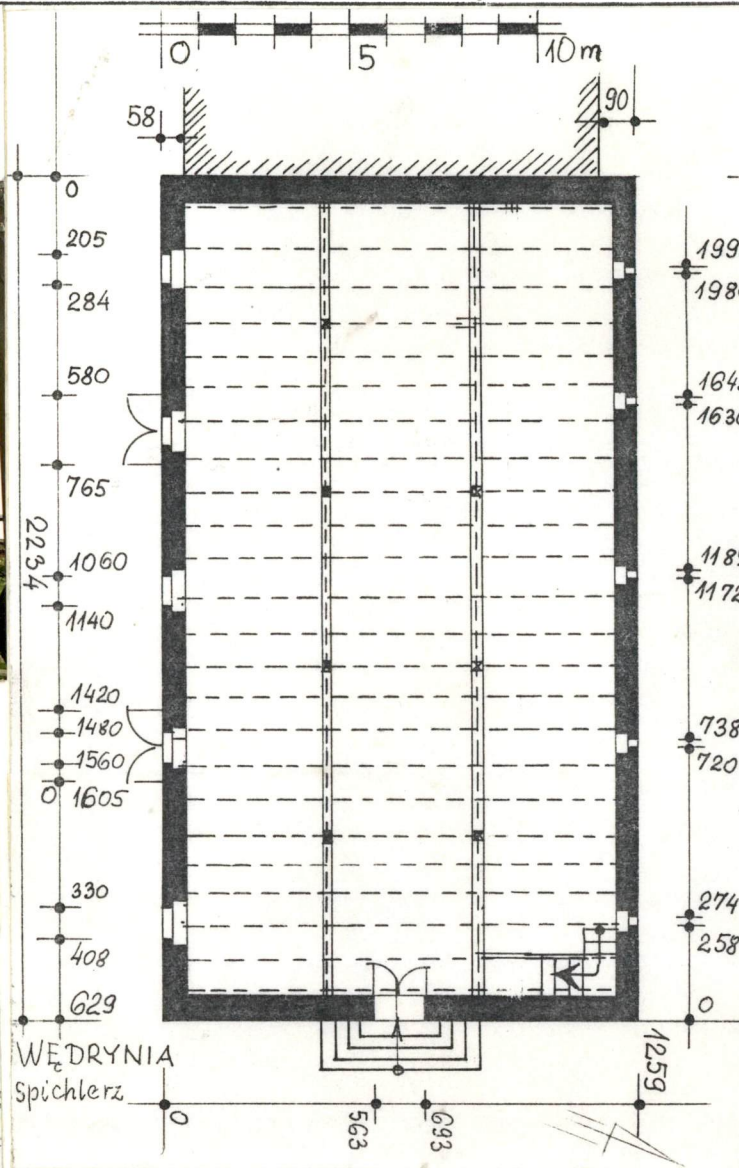
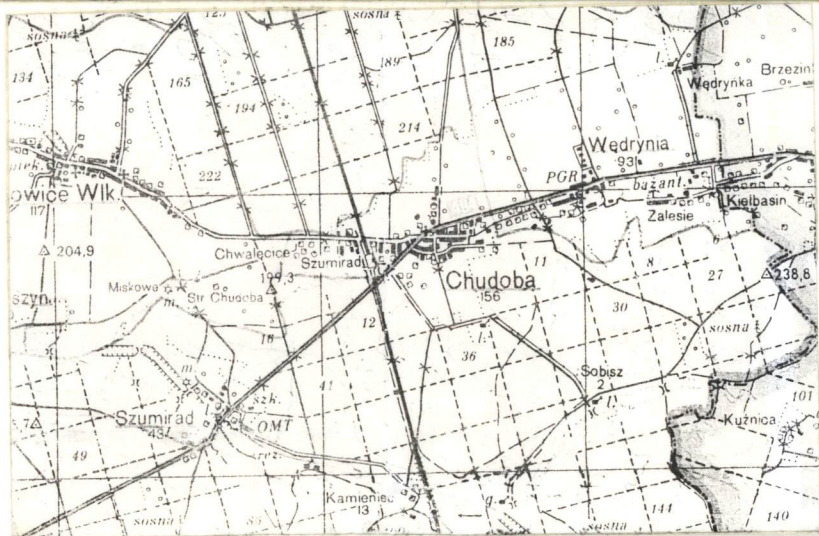
SPICHLERZ /8/

2. Czas powstania

ok. 1860 r.

3. Miejscowość

WĘDRYNIA

4. Adres **Wędrynia nr 74
46-275 Chudoba**

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo **opolskie**

gmina **Lasowice Wielkie**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

**Wendrin
Liebeiche**

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo **opolskie**

powiat **Olesno**

8. właściciel i jego adres

**Agencja Własności Rolnej
Skarbu Państwa w Opolu**

9. Użytkownik i jego adres

**"PRODROL" Wędrynia Sp. z o.o.
Wędrynia 74, 46-275 Chudoba
tel. 0-77-14-17-12**

10. Rejestr zabytków:

Nr data

Według karty ewidencji adresowej
spichlerz pochodzi z okresu ok.
1860 r.

1. SYTUACJA.

Wędrynia, to wieś oddalona 7 km na zachód od Olesna, przy głównej szosie z Olesna do Opola i 8 km na wschód od Lasowic Wielkich, które przylegają do szosy z Kluczborka do Opola. Od południa i północy gminy wsi Wędrynia graniczą z lasami. Główna droga Olesno-Opole na terenie Wędryni orientowana jest w kierunkach wschód-zachód. Prawie równolegle do niej w odległości ok. 150-200 metrów na południe płynie potok biorący początek pomiędzy Olesnem a pobliskim Łowoszowem, który płynąc w kierunku zachodnim między Chudobą a Trzebiszyńskiem łączy się z Budkowiczką stanowiąc jej prawy dopływ. Zapewne ze spiętrzenia wód tego potoku już w 1885 roku istniał na terenie Wędryni jeden wydłużony staw (obecnie są 3 stawy). W odległości ok. 50 m na południe od tego starego stawu przebiega równolegle druga droga wiejska z zabudową wzdłuż północnej krawędzi (czyli przy stawie). Założenie pałacowe współtworzy układ przestrzenny wsi, zajmuje teren w północno-wschodniej części wsi, po obu stronach drogi Olesno-Opole. Składa się z zespołu rezydencjonalnego i zespołu folwarcznego. Zespół folwarczny usytuowany jest po obu stronach głównej drogi. Spichlerz stoi poza podwórzem folwarcznym na terenie, który przylega do północnej krawędzi drogi głównej. Spichlerz /B/ stoi kalenicowo do drogi, dłuższymi elewacjami zwrócony jest w kierunku południowym i północnym, w odległości 50 m na północny zachód od pałacu.

2. MATERIAŁ.

Ściany wraz z cokołem murowane z cegły ceramicznej, czerwonej, pełnej, dużej, bo o wymiarach: 7,5 x 15 x 30-30,5 cm, w wątku blokowym, wewnątrz (z wyjątkiem ścian poddasza) - otynkowane. Zewnątrz ściany wraz z cokołem - otynkowane z wyjątkiem szerokiej strefy pod ceglanyymi gzymsami koronującymi trójkątnie zamknięte ściany szczytowe. Tynki zewnętrzne początkowo gładkie, później otrzymały fakturę nakrapianą.

Sklepienia, stropy. W podpiwniczeniu - sklepienia ceglane, kolebkowe z gurtami, założone na łuku odcinkowym; wykonane z cegły sklepieniówki (której długość = szerokości, wymiar w przybliżeniu pośredni między długością i szerokością typowej cegły). Podpiwniczenie nakryte trzema równoległymi do budynku kolebkami na łukach odcinkowych, z gurtami spływającymi na cztery pary równomiernie rozmieszczonych filarów; w ścianach rozdzielających trakty pomiędzy filarami wycięte szerokie, wysokie arkady zasklepione od góry łukami odcinkowymi. Nad parterem i piętnem stropy drewniane, belkowe, nagie; w każdej kondygnacji: końcówki belek stropowych osadzone w ścianach dłuższych; belki podparte na dwóch równoległych do budynku podciągach; każdy podciąg drewniany, łączony, leży na sankach (podkładkach) z ciesielsko powycinanymi profilami na obu krańcach, w środkowej części podparty drewnianym słupem o sfazowanych krawędziach. Konstrukcja nośna stropów z drewna ciosanego ze znakami ciesielskimi.

Wieżba dachowa - drewniana konstrukcja typu wieszarowego, łączona na zamki ciesielskie, drewniane kołki (słupy z mieczami) i stalowe klamry, śruby. Oparta na dwurzędowej ramie stolcowej i na dwóch ściankach kolankowych. Sześć wieżarów pełnych wyznacza 5 przęseł, z których większość ma po 3 wieżary niepełne, a tylko w skrajnym zachodnim przęśle

klamry, śruby. Oparta na dwurzędowej ramie stolcowej i na dwóch ściankach kolankowych. Sześć więzarów pełnych wyznacza 5 przęseł, z których większość ma po 3 więzary niepełne, a tylko w skrajnym zachodnim przęśle

14. Kubatura

ok. 3350 m³

15. Powierzchnia użytkowa

parter	236,29
piętro	244,83
poddasze	247,75
bez piwnic	728,87 m ²
pow. zabud.	281,5 m ²

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Ok. 1860 r. - budowa spichlerza.
Prace remontowe nie były dokumentowane.
1996 r. - uzupełnienie tynków w elewacjach.

16. Przeznaczenie pierwotne

spichlerz podpiwniczony

17. Użytkowanie obecne

magazyn

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Ściany zewnętrzne były w trakcie remontu. Chociaż widać zniszczone tynki zewnętrzne na zdjęciach, to jednak już we wrześniu ubytki w tynkach były uzupełnione.

Dach spichlerza nie jest szczelny, przez co do poddasza i do I piętra wcieka woda, zarówno przez rurę wentylacyjną wysuniętą z połaci dachowej jak i przez dziurę w jednym z narożników połaci. W części otworów okiennych brak jest wypełnienia, pozostały tylko krosna, a w części brak i tych.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Natychmiast przeprowadzić remont kapitalny dachu (koniecznie uzupełnić i uszczelnić pokrycie). Budynek zachować w niezmienionej bryle, jest to jeden z najbardziej charakterystycznych budynków założenia pałacowego i wsi. Przeprowadzić remont kondygnacji piętra. Budynek użytkować zgodnie z przeznaczeniem.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

1. Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. VII, woj. opolskie,
z. 10 powiat olecki, Larnawa 1960 s. 15

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Łucja Gajda, 1996 r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Łucja Gajda, 1996 r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia Fotogr. Łucja Gajda, 1996 r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów MNRIPRS Szreniewa

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacja o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki nr: 1,2.

1. Miejscowość.....**WĘDRYNIA**
 2. Gmina.....**ŁASOWICE WIELKIE**
 3. Województwo.....**opolskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

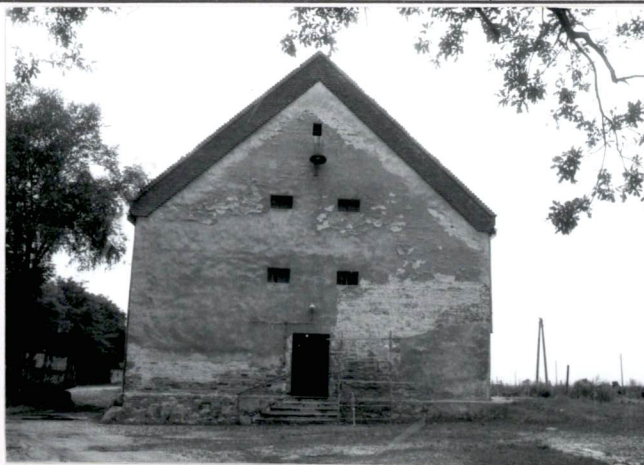
SPICHLERZ /3/

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

Fotografie

4.

3

2

5

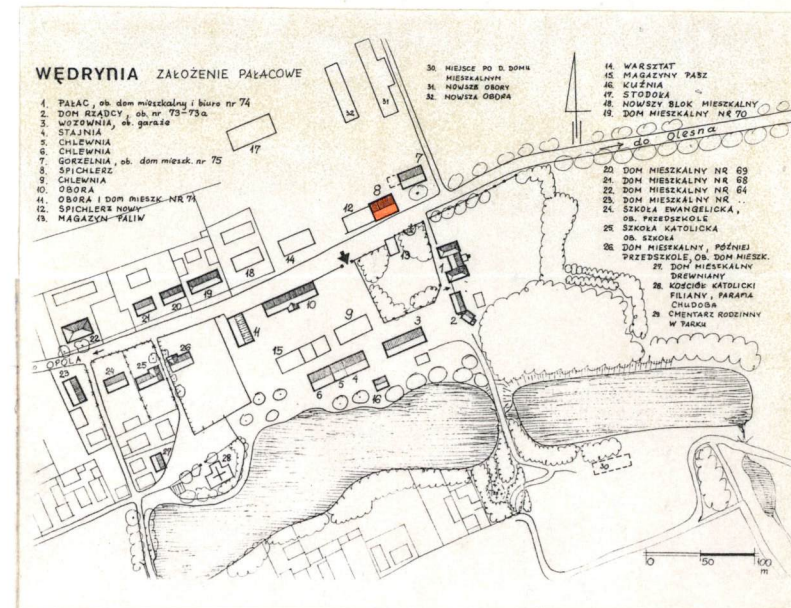
6

Wkładkę założył: **Łucja Gajda, 1996 r.**
 (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: **MNRiPRS Szreniawa**

Spis fotografii:

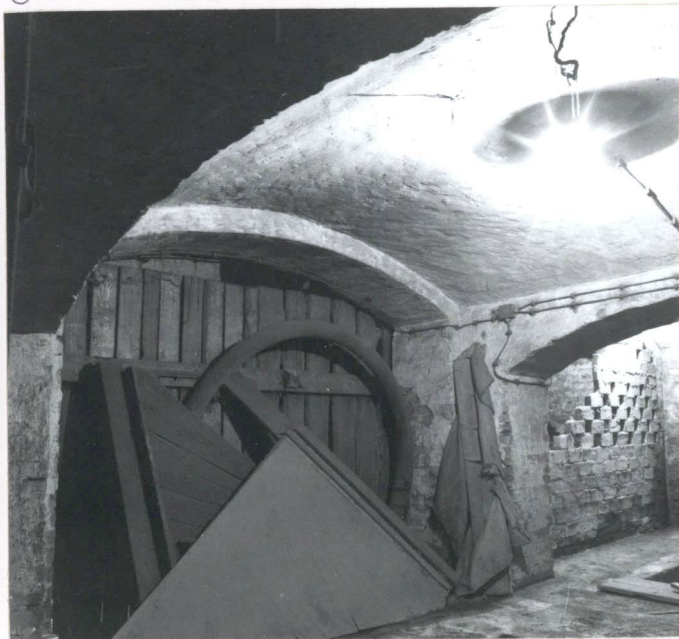
1. Widok ogólny spichlerza - elewacja dłuższa południowa i wschodnia ściana szczytowa.
2. Elewacja tylna - dłuższa północna.
3. Elewacja szczytowa wschodnia.
4. Wnętrze poddasza - widok fragmentu więźby dachowej.
5. Wnętrze kondygnacji piętra - widok ogólny.
6. Wnętrze kondygnacji parteru - słup z sankami, podpierający podciąg.
7. Fragment pomieszczenia piwnicznego pod zachodnią częścią budynku.
8. Wnętrze piwnic - środkowe przesło w zachodniej części.
9. Wnętrze piwnicy pod częścią wschodnią - widok ogólny traktu pd. od wejścia w kierunku wschodnim.

17

8

9

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
WĘDRYŃA	SPICHLERZ /8/	dokończenie opisu

są dwa więzary niepełne. Nad parą stolców w więzarach pełnych jest jętka, a poniżej jętki rozpór, który wraz z zewnętrznymi wysokimi ukośnymi zastrzałami współtworzy konstrukcję wieszarową. Nad jętkami są złącza płatwi połączeniowych. Stolce z parami mieczy (tylko skrajne z jednym mieczem). Zastrzały usztywnione są z słupkami ścianki kolankowej parą krótkich kleszczy tuż pod płatwią stopową. Do konstrukcji wieszarowej wzdłuż osi podłużnej budynku zamontowana jest stalowa szyna (rodzaj suwnicy).

Pokrycie dachu - z dachówki; w górnej części połaci - dachówka ceramiczna, czerwona, karpiówka ułożona w tzw. koronkę, a dolne części połaci uzupełnione dachówką cementową, typu zakładkowego.

Schody - zewnętrzne - 5 stopni murowanych, wykonanych warstwą betonową o krawędziach wykonanych płaskownikiem ze stali rozwarstwiającej się jakby z wtórnie tu użytych resorów. Schody wewnętrzne - wszystkie drewniane konstrukcji drabiniastej. Schody piwniczne - krótkie, jednobiegowe, proste, z tym, że jedno z prostą drewnianą poręczą, a drugie o dwóch stopniach murowanych i siedmiu drewnianych. Od parteru do piętra schody w narożniku - dwubiegowe łamane, drabiniaste, ale o biegu podpitym deskami; schody z piętra na poddasze - jednobiegowe proste. Przy schodach wewnętrznych drewniane zwykłe balustrady z wyższych słupków o przekroju kwadratowym z drewnianą poręczą.

Posadzki w piwnicy posadzki w znacznej części zachowane oryginalne ceglane, z tym, że w części z cegły zwykłej ułożonej jak w wątku, a w części z cegły sklepieniówki; obecnie ubytki wypełnione zaprawami betonowymi. We właściwych kondygnacjach spichlerza - drewniane podłogi deskowe, białe.

Otwory okienne - w elewacji frontowej południowej i w elewacji szczytowej wschodniej otwory okienne małe, o wykroju prostokątów leżących - od zewnątrz okratowane prostymi kratami (3 pionowe pręty stalowe o przekroju kwadratowych przewleczone przez jeden poziomy płaskownik. W elewacji tylnej - północnej małe wąskie otwory okienne o charakterze bardziej wentylacyjnym niż doświetleniowym. Wszystkie otwory okienne wypełnione były oknami drewnianymi, krosnowymi, pojedynczymi; otwory o wykroju prostokątów leżących wypełnione są oknami jednopoziomowymi, dwudzielnymi, dwukwaterowymi, ale jednoskrzydłowymi, tylko lewe części okien są rozwieralnymi skrzydłami, a prawe części okien są kwaterami stałymi. Skrzydło zawieszone na dwóch zawiasach kątowych polskich, na hakach, wyposażone w gałkę, zamykane na zakrętkę jednoskrzydłową; w skrzydło i w stałej kwaterze pojedyncza szczeblina pozioma; część tych okien oszklona na stałe, część bez szyb, a tylko była zabezpieczona stalową siatką, obecnie siatka ta bardzo zniszczona - tzn. zachowane są zaledwie jej resztki. Okna piwniczne w wymurowanych studzienkach.

Otwory drzwiowe - o wykroju prostokątów stojących, wypełnione drewnianymi drzwiami. Drzwi główne wejściowe - jednoskrzydłowe, ościeżnicowe, deskowo-listwowe od zewnątrz opierane w układ ramowy, wypełniony deskami poziomymi, zawieszane na dwóch kutyh zawiasach poziomych długich, z ozdobnym zadziorem na końcu, na hakach, tzn. zawiasach polskich. Otwory drzwiowe do piwnic - wypełnione symetrycznymi drzwiami dwuskrzydłowymi.

3. RZUT.

Spichlerz na rzucie prostokąta o długości 22,34 m i szerokości 12,6 m. Konstrukcja nośna sklepień w piwnicach

Wkładkę założył: Lucja Gajda, 1996 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: MNRiPRS Szreniawa

i stropów w dwóch wyższych kondygnacjach wyznacza 5 poprzecznych przęseł i 3 podłużne trakty. Wejście do piwnic w dłuższej ścianie południowej - dwoje drzwi (jedne do wschodniej, drugie do zachodniej piwnicy). Wejście do właściwego spichlerza wiedzie przez drzwi na osi wschodniej ściany szczytowej.

4. BRYŁA.

Spichlerz piętrowy, podpiwniczony, z poddaszem strychowym, nakryty wysokim stromym dachem dwuspadowym ujętym w dwie nieznacznie wyższe ściany szczytowe. Wewnątrz 4 kondygnacje użytkowe: piwnice, parter, piętro i poddasze.

5. ELEWACJE.

Wraz z cokołem całe otynkowane, z wyjątkiem ceglanych stref wieńczących trójkątnie zamknięte ściany szczytowe. Elewacje dłuższe o otworach rozmieszczonych w 4 kondygnacjach, z tym że piwniczne są zagłębione w gruncie, elewacje te zwieńczone są gzymsem koronującym, pięcioosiowe; w elewacji południowej do przyziemia w co drugiej osi drzwi piwniczne, i do piętra drzwi na osi poprzecznej budynku. Elewacja tylna pięcioosiowa o bardzo małych otworach okiennych. W elewacji szczytowej wschodniej - drzwi na osi do kondygnacji parteru; do piętra i poddasza po dwa otwory okienne i wysoko pod wierzchołkiem szczytu trzecie okno małe o wykroju prostokąta stojącego.

6. WNĘTRZE.

Tylko kondygnacja piwnic podzielona jest poprzeczną ścianą działową. W każdej z wyższych kondygnacji spichlerz jest jednoprzestrzenny.

7. WYPOSAŻENIE. Oryginalnego wyposażenia spichlerza brak.

8. INSTALACJE. Elektryczna, odgromowa.

